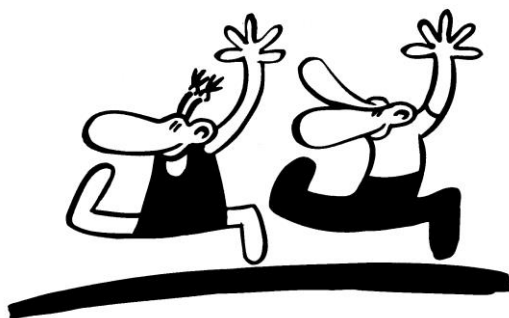

Skolebørnsundersøgelsen 2014

**Sundhed og trivsel blandt elever i femte,
syvende og niende klasse**

Utterslev Skole

Foråret 2014

**Karl-Emil Frederik Rasmussen og Bjørn E. Holstein
Forskningsprogrammet for Børn og Unges Sundhed og Trivsel
Statens Institut for Folkesundhedsvidenskab
Syddansk Universitet**

Indholdsfortegnelse

Forord	1
1. Baggrund og formål	2
2. Sådan gennemføres undersøgelsen	2
3. Læsevejledning - de fem principper	3
4. Resultater fra Utterslev Skole	5
4.1 Helbred	5
4.2 Mental sundhed	11
4.3 Sundhedsadfærd og risikoadfærd	14
4.4 Sociale relationer	21
4.5 Skoletrivsel	23
5. Diskussion	26

Forord

“Skolebørnsundersøgelsen” (www.hbsc.dk) er det danske bidrag til det internationale forskningsprojekt Health Behaviour in School-aged Children (HBSC) - a WHO collaborative international study (www.hbsc.org). Det er et enestående internationalt forskningsprojekt om 11-, 13- og 15-åriges trivsel, sundhed og sundhedsvaner, som er gennemført med cirka fire års mellemrum og i alt ni gange siden 1984, nu i 43 lande. Projektet gennemføres i Danmark af Forskningsprogrammet for Børn og Unges Sundhed og Trivsel på Statens Institut for Folkesundhed ved Syddansk Universitet. Projektleder er lektor Mette Rasmussen og professor Pernille Due er viceprojektleder, begge ansat ved Statens Institut for Folkesundhed.

Rapporten beskriver nøgleresultater fra Utterslev Skole i foråret 2014, sammenlignet med de nationale resultater af Skolebørnsundersøgelsen. Vi giver ikke oplysninger videre om den enkelte skole, bortset fra at skolen selv modtager denne rapport. Det står skolen frit for at anvende rapporten, som man finder det mest hensigtsmæssigt.

Der er to begrænsninger ved en sådan rapport. Den første er, at den kun er beskrivende, og den giver ingen forklaringer. Det er vanskeligt at konkludere noget om årsager fra en undersøgelse af denne type, og det er vor erfaring, at man skal være forsigtig med fortolkninger. Det er let at finde på fortolkninger, og forskellige læsere finder let på hver sine, men det er ofte ganske svært egentligt at dokumentere sådanne årsagsforklaringer.

Den anden begrænsning er, at ingen undersøgelse dækker alle emner. De deltagende skoler kan meget vel have nogle stærke sider, som slet ikke omfattes af undersøgelsen. Derved kan vores rapport komme til at sætte skolen i et skævt lys, fordi vi retter opmærksomheden mod ét irriterende problem i en ellers velfungerende hverdag. Alligevel håber vi, at rapporten kan være en inspiration for skolen og en anledning til at drøfte elevernes sundhed.

De skoler, der indgår i undersøgelsen, er udtrukket tilfældigt fra Undervisningsministeriets liste over folkeskoler og frie grundskoler. Vi er meget taknemmelige for den opbakning af undersøgelsen, som de deltagende skoler, lærere og elever har vist os.

Folkesundhedsvidenskabsstuderende Karl-Emil Frederik Rasmussen og professor Bjørn Holstein har lagt et stort arbejde i at udarbejde rapporten.

Morten Grønbaek, professor, dr. med.
Direktør for Statens Institut for Folkesundhed

1. Baggrund og formål

Interessen for børns og unges sundhed og sundhedsvaner har været stor i mange år. Der er foretaget mange undersøgelser af emnet siden 1970-erne, både herhjemme og internationalt. I begyndelsen var undersøgelserne snævre og beskæftigede sig ofte med ét emne, f.eks. ryge- eller alkohol vaner eller brug af stoffer. I 1980-erne følte mange, at der var brug for en bredere viden: Hvordan er de unges sundhed og sundhedsvaner alt i alt? I 1990-erne voksede ønsket om en mere analytisk tilgang, fx analyser af samspillet mellem på den ene side sundhed og sundhedsvaner og på den anden side forhold i skolen og andre sociale forhold. Samtidigt kom børn og unges generelle trivsel og sociale relationer på dagsordenen i stadigt stigende grad. Det er også vigtigt at følge udviklingen, fordi sundhedsvaner, relationer og trivsel ændrer sig hele tiden, og det er vigtigt at rette opmærksomheden mod eventuelle uheldige udviklinger, f.eks. den stigende forekomst af overvægt blandt unge.

Skolebørnsundersøgelsen er resultatet af et samarbejde mellem forskergrupper i nu 43 europæiske og nordamerikanske lande og World Health Organization. Den er nu gennemført ni gange. Den danske forskningsgruppe har været med siden starten og har gennemført undersøgelsen i 1984, 1988, 1991, 1994, 1998, 2002, 2006, 2010 og nu 2014. I 2014 deltog omkring 4.500 elever i Danmark og samlet over 200.000 elever fra 43 lande i Europa og Nordamerika.

Undersøgelsens formål er at give et bredt billede af unge menneskers helbred (symptomer, selv vurderet helbred, vægtstatus) og sundhedsvaner (f.eks. rygning, motion, kost og måltider, alkoholforbrug, tandplejevaner, seksualvaner). Helbred og sundhedsvaner skal beskrives i relation til den sociale kontekst, hvor de optræder. Derfor rummer undersøgelsen en del spørgsmål om de vigtigste aspekter i de unges tilværelse: Familien, skolen, kammeratgruppen og fritidslivet. Undersøgelsen gennemføres med fire års mellemrum for at følge udviklingen over tid.

Formålet med denne rapport er at beskrive centrale data om eleverne på jeres skole, Utterslev Skole, samt sammenligne jeres skole med resultaterne fra et aldersmæssigt tilsvarende udsnit af elever fra Skolebørnsundersøgelsen 2014, en undersøgelse, som er repræsentativ for 11-15-årige i Danmark.

2. Sådan gennemføres undersøgelsen

Hvert deltagerland undersøger et stort, repræsentativt udsnit af 11-, 13- og 15-årige skoleelever, hvilket i Danmark udgør elever i femte, syvende og niende klasse. Disse aldersgrupper er interessante af to grunde. De repræsenterer et aldersinterval præget af en rivende udvikling: det rummer puberteten med dens afgørende udvikling af biologi og psyke; de unge bliver i gennemsnit 20 kg større og 20 cm højere; det er her sundhedsvanerne for resten af livet dannes; det er et aldersinterval, hvor de unge fra at være stærkt underlagt forældrenes kontrol løsriver sig og påvirkes stadigt mere af kammeratgruppen.

I Danmark udvalgte vi et tilfældigt udtræk af skoler fra Undervisningsministeriets liste over folkeskoler og frie grundskoler. Vi henvendte os til skolerne omkring årsskiftet 2013/2014 med anmodning om hjælp til undersøgelsen, og 48 af skolerne, herunder Utterslev Skole, accepterede at deltage. Landsundersøgelsen omfatter 4.495 elever, svarende til 79,6 procent af eleverne i de deltagende klasser. Fra Utterslev Skole deltog i alt 143 elever. Disse fordeler sig med 52 elever i 5. klasse, 44 i 7. klasse og 47 i 9. klasse.

Eleverne besvarede et anonymt, elektronisk spørgeskema i en klassesstime. Kun forskergruppen fik elevernes besvarelser at se. Det er ikke muligt at identificere deltagerne, og undersøgelsen er dermed fuldstændig anonym.

Spørgeskemaet er udviklet og omhyggeligt testet til netop denne aldersgruppe. Der er lagt et stort arbejde i at sikre spørgeskemaet høj relevans og at gøre sproget på den ene side læseligt og forståeligt på dansk og på den anden side korrekt i forhold til den internationale engelsksprogede standardversion. Vi vurderer, at spørgeskemaet fungerer endog meget godt. Næsten alle elever kan finde ud af at udfylde det, og langt de fleste gør sig umage med at udfylde det.

Efter et grundigt arbejde med datakontrol og fejlretning er vi nu sikre på at have en datafil af høj kvalitet. Der var mindre end en procent af eleverne, hvor vi måtte kassere spørgeskemaet på grund af sabotage eller useriøs besvarelse (f.eks. fars erhverv "mafiaboss", mors fødeland "Sydpolen" eller angivelse af egen vægt "to tons").

3. Læsevejledning - de fem principper

De følgende afsnit præsenterer resultaterne for Utterslev Skole. For hvert af de inkluderede temaer vises resultaterne fra jeres skole samt de nationale resultater af Skolebørnsundersøgelsen (Landsundersøgelsen) i tabeller og søjlediagrammer. I 2014 har vi også som et forsøg indsamlet data i fjerde klasse. Vi har ikke tidligere arbejdet med besvarelser fra så unge elever og har brug for en nærmere vurdering af deres validitet før vi formidler tallene. Derfor omfatter denne rapport kun data fra femte, syvende og niende klasse.

Der er uoverskueligt mange tal og data i denne undersøgelse, så det er en udfordring at gøre rapporten læselig og brugervenlig. Vi benytter fem principper i formidling af tallene:

Princip 1: Vi viser kun nøgletal, ikke detaljer. Et eksempel er beskrivelsen af deltagernes indtag af frugt. Vi vælger her at vise hvor mange procent, der spiser frugt hver dag. Undersøgelsen rummer mange flere detaljer, fx hvor mange der spiser frugt mindre en gang om ugen, en gang om ugen, 2-4 dage om ugen, 5-6 dage om ugen, hver dag og flere gange om dagen. Hvis vi skulle formidle det hele ville rapporten drukne i tal. Vi kan levere tallene i alle detaljer, hvis skolen ønsker det.

Princip 2: Vi regner kun procent af de elever, som har besvaret spørgsmålet. I alle spørgsmål er der en lille gruppe, ofte 2-3 %, som ikke svarer. Dette kan drille, når man skal regne procent. Valget står mellem at regne procent af dem, der har svaret på det aktuelle spørgsmål, eller procent af alle deltagende eleverne. Vi har valgt kun at regne procent af de elever, som har besvaret de enkelte spørgsmål, da det er fordelingen af disse elevers svar, som vi med sikkerhed kan udtale os om, og som vi derfor er særligt interesserede i.

Princip 3: Vi nævner kun forskelle, der er statistisk betydningsfulde. Der er næsten altid forskel på svarene i femte, syvende og niende klasse, og der er næsten altid forskel på svarene fra en skole og landsgennemsnittet. Nogle gange er forskellene store, andre gange er de små. Vi omtaler kun forskelle i teksten, hvis de har en vis størrelse, i praksis mindst 5 %.

Princip 4: Vi gennemgår resultaterne efter en bestemt metodik. De følgende afsnit er opbygget på samme måde: Først omtaler vi hvorfor emnet er vigtigt, dernæst hvordan vi har målt det. For det tredje viser vi nøgletallene for Utterslev Skole. Til sidst viser vi tallene fra landsundersøgelsen og sammenligner disse med forekomsten på jeres skole. Bemærk at tallene fra landsundersøgelsen er foreløbige. De endelige tal foreligger i sommeren 2014, og de kan komme forskydninger på 1-2 promille i forhold til tallene i denne rapport.

Princip 5: Vi formidler tallene, men fortolker dem ikke. Det kan være vanskeligt at fortolke tal i en sådan rapport. Det er videnskabeligt vanskeligt at fremlægge holdbare fortolkninger, og ofte er det sådan, at forskellige faggrupper og personer fortolker en og samme tabel på hver sin måde. Vi overlader det til jer, som kender skolen og eleverne, at vurdere tallene.

Som hovedregel viser rapporten procenttal. Tabellerne viser tillige antallet af deltagere (N). I nogle af tabellerne kan N variere lidt fra den ene linje til den næste, fordi der kan være forskellige antal uoplyste besvarelser. Derfor angiver vi tallet N_{\min} , det mindste af de N-tal, der hører til tabellen.

4. Resultater fra Utterslev Skole

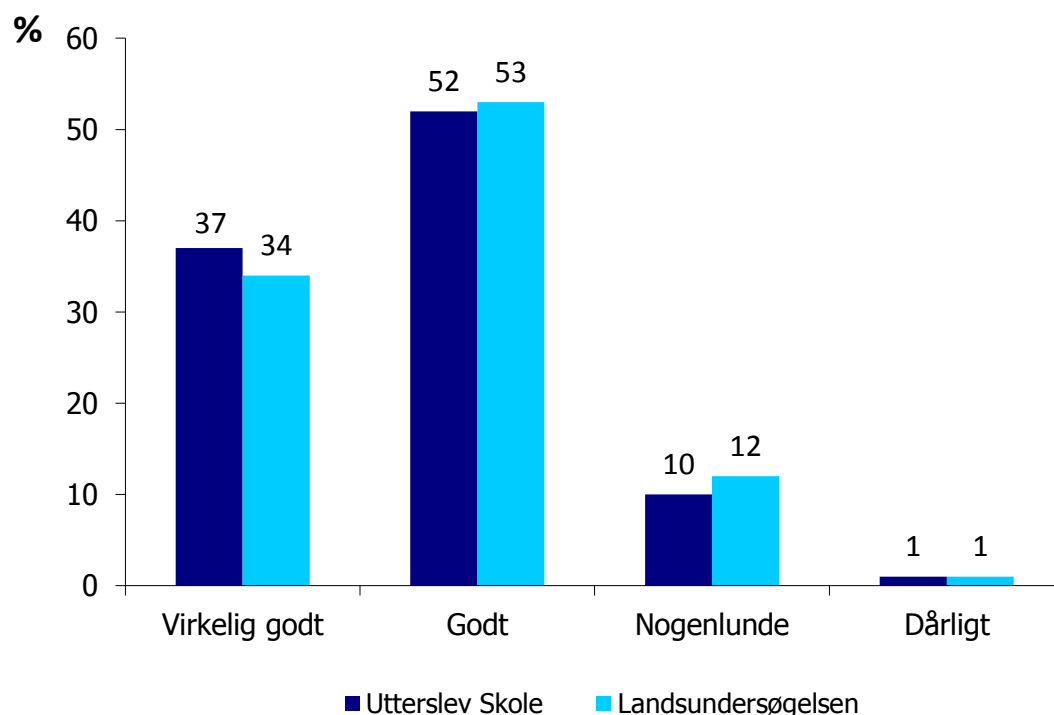
4.1 Helbred

Undersøgelsen rummer forskellige mål for helbred. Disse inkluderer selv vurderet helbred, hyppigheden af almindelige symptomer og vægtstatus.

Selv vurderet helbred

Selv vurderet helbred har ikke noget at gøre med medicinsk diagnostik. Alligevel er det et meget anvendt mål. Dette skyldes, at det er afgørende for et menneskes livskvalitet at føle sig i godt helbred. Blandt voksne er selv vurderet helbred afgørende for, hvor meget man bruger sundhedsvæsenet, og det ser ud til at være prædiktivt for, hvordan helbredet udvikler sig i de efterfølgende år. Vi måler elevernes selv vurderede helbred med spørgsmålet "Synes du dit helbred er ..." med svarkategorierne "virkelig godt", "godt", "nogenlunde" og "dårligt". Figur 1 viser elevernes svar på spørgsmålet om selv vurderet helbred.

Figur 1. Procentfordeling af elevernes selv vurderede helbred sammenlignet med landsgennemsnittet.

Betragter vi elevernes selv vurderede helbred, finder vi, at størstedelen af eleverne anser deres helbred som virkelig godt eller godt. Det gælder henholdsvis 37 og 52 procent af eleverne på Utterslev Skole. Endvidere viser figur 1, at få elever på Utterslev Skole anser deres helbred som

dårligt. Resultaterne for elevernes selvvaluerede helbred afviger ikke væsentligt fra det, vi ser i Landsundersøgelsen.

Symptombelastning

De fleste børn og unge er raske, men der er alligevel mange, som dør med symptomer. Vi benytter den såkaldte HBSC Symptom Check List og spørger eleverne: "Tænk på de sidste 6 måneder: Hvor ofte har du ... haft hovedpine ... haft mavepine ... haft ondt i ryggen ... været ked af det ... været irriteret/i dårligt humør ... været nervøs ... haft svært ved at falde i søvn ... været svimmel". Dette er symptomer, som er almindelige blandt børn og unge. Selv om det ikke er noget man dør af, så er det alligevel en alvorlig belastning for livskvalitet og læring, hvis man har disse symptomer meget ofte.

Tabel 1 viser, hvor mange procent af eleverne på Utterslev Skole, som rapporterer at have otte almindelige symptomer mindst én gang om ugen sammenlignet med Landsundersøgelsen. Sidste linje angiver, hvor mange procent, som har mindst ét symptom dagligt.

Tabel 1. Så mange procent af eleverne har symptomer mindst en gang om ugen. Den sidste linje viser, hvor mange procent af eleverne, der har mindst ét af de otte symptomer dagligt

	Utterslev Skole (n _{min} = 131)	Landsundersøgelsen (n _{min} = 4234)
Har følgende symptom mindst én gang om ugen	%	%
- Hovedpine	11	12
- Mavepine	5	7
- Ondt i ryggen	10	13
- Ked af det	12	14
- Dårligt humør	18	19
- Nervøs	9	14
- Svært ved at falde i søvn	23	27
- Svimmelhed	10	8
- Mindst ét af ovennævnte symptomer dagligt	21	25

Tabel 1 viser, at det er en ganske stor del af eleverne, som hyppigt dør med disse symptomer. Symptomerne behøver ikke være udtryk for, at eleverne er syge, men det kan dog tænkes at påvirke elevernes almene trivsel og undervisningsparathed, specielt for det mindretal, som har mindst ét af symptomerne hver dag (sidste linje i tabellen). Sammenlignet med landsgennemsnittet ser vi, at omtrent samme procentandel af eleverne på Utterslev Skole har mindst et af de ovennævnte symptomer dagligt. Det gælder 21 procent af eleverne på Utterslev Skole sammenlignet med landsgennemsnittet på 25 procent. Endvidere viser resultaterne, at en mindre andel af eleverne på Utterslev Skole oplever, at være nervøse mindst en gang om ugen sammenlignet med i Landsundersøgelsen. Resultatet for de restende symptomer afviger ikke væsentlig fra landsgennemsnittet.

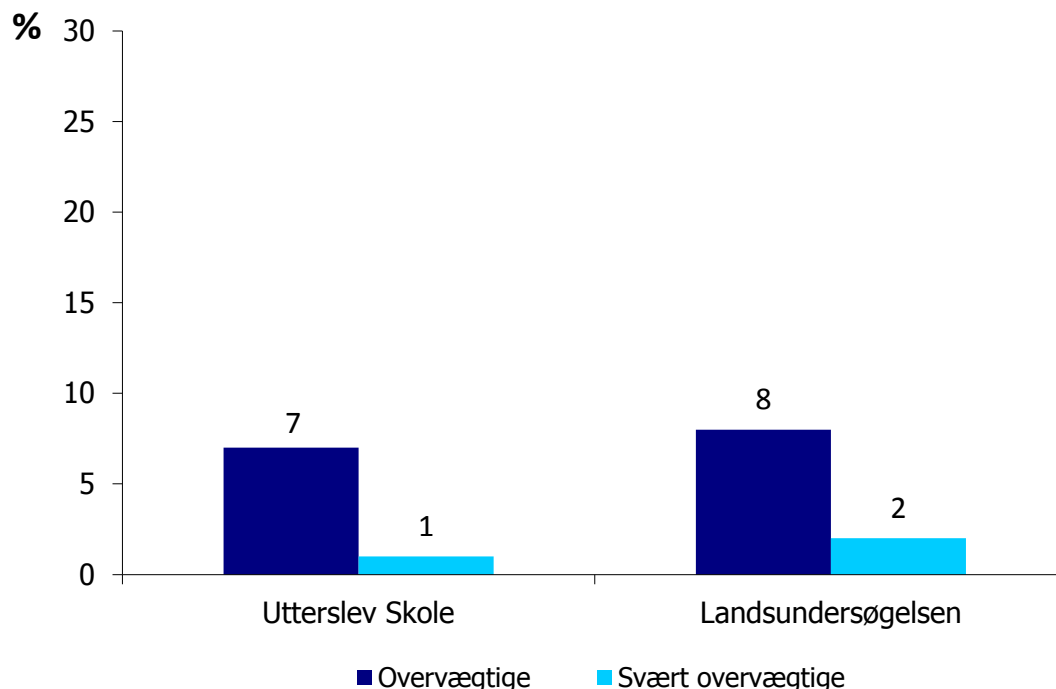
Overvægt og fedme

Overvægt er et af tidens store folkesundhedsproblemer. Overvægt i barndom og ungdom tenderer til at bide sig fast og fortsætte ind i voksenlivet, hvor det er en risikofaktor for en række kroniske sygdomme samt lav livskvalitet. Vi har bedt eleverne oplyse deres højde og vægt. Man ved, at der er en del fejlrapportering på sådanne oplysninger. Dels er der mange, der ikke kender deres højde og vægt, dels er der en tendens til, at vægt underrapporteres og at højde overrapporteres. Hvis man udregner BMI (Body Mass Index) på grundlag af selvrapporteret højde og vægt, vil man derfor generelt beregne et BMI-point, som er lidt for lavt, og som en følge af dette vil forekomsten af overvægt blive undervurderet. De indsamlede data er dog velegnede til at sammenligne forekomsten af overvægt skoler imellem og mellem enkelte skoler og landsundersøgelsen.

Blandt voksne betegner man BMI over 25 kg/m² for overvægt og BMI over 30 for svær overvægt/fedme, men der gælder andre grænser for børn. Her varierer grænserne afhængigt af barnets køn og alder. Forekomsten af overvægt er her beregnet efter internationalt anerkendte principper, hvor man ud fra børnenes køn og nuværende højde og vægt beregner, hvordan deres BMI vil være, når de er 18 år. For eksempel svarer et BMI-tal på 25 hos en voksen til ca. 20 hos en 11-årig. Beregnes deres BMI som 18-årige til at være mellem 25 og 30 betegnes børnene som overvægtige, beregnes det til over 30, betegnes de som svært overvægtige.

Figur 2 viser, hvor mange procent af eleverne, der er overvægtige eller svært overvægtige.

Figur 2. Procent af eleverne, der er overvægtige eller svært overvægtige

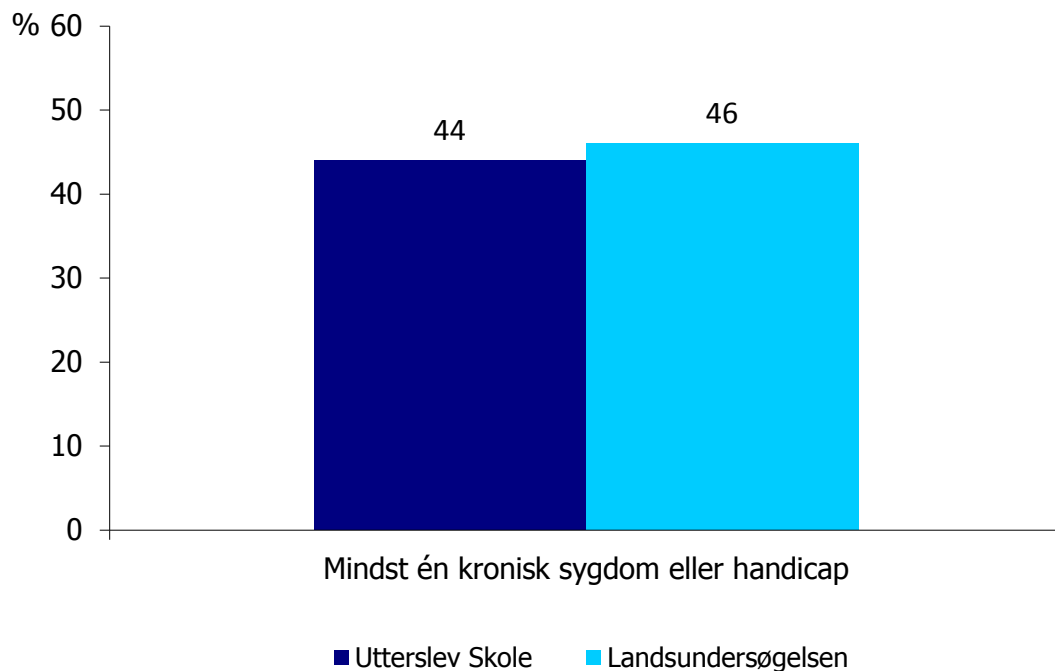
Forekomsten af overvægt og svær overvægt blandt eleverne på Utterslev Skole afviger ikke væsentligt fra Landsundersøgelsen. Af figur 2 ser vi, at syv procent af eleverne på Utterslev Skole vurderes at være overvægtige mens en procent af eleverne på Utterslev Skole defineres som svært overvægtige.

Kronisk sygdom og handicap

Kronisk sygdom og handicap kan have en stor indflydelse på den generelle funktionsevne og trivsel og kan være en belastning i hverdagen. For børn og unge kan kronisk sygdom eller handicap påvirke deres dagligdag og være hæmmende for læring og aktiviteter i skolen, derhjemme og i fritiden. En undersøgelse som denne kan give viden om, i hvor stort omfang børn og unge har kroniske lidelser eller handicap, og hvorledes deres kroniske sygdom eller handicap påvirker deres almene trivsel.

Vi har spurgt eleverne, om de har én eller flere af følgende sygdomme: Astma, allergi/overfølsomhed, diabetes/sukkersyge, gigt, epilepsi, sygdom i ryg, ben eller arme, tarmsygdom, migræne, synshandicap, hørehandicap, stammen, Aspergers syndrom, autisme, ADHD/ADD, OCD, depression, spiseforstyrrelse, samt anden sygdom eller handicap. Figur 3 viser andelen af elever på Utterslev Skole og i landsundersøgelsen, der angiver at have mindst én af de ovennævnte sygdomme eller handicap. Sygdomsforekomsten er rapporteret af eleverne selv. Tallene afspejler derfor elevens egen oplevelse af at have en kronisk sygdom eller handicap og er ikke nødvendigvis sygdom eller handicap diagnosticeret af en læge.

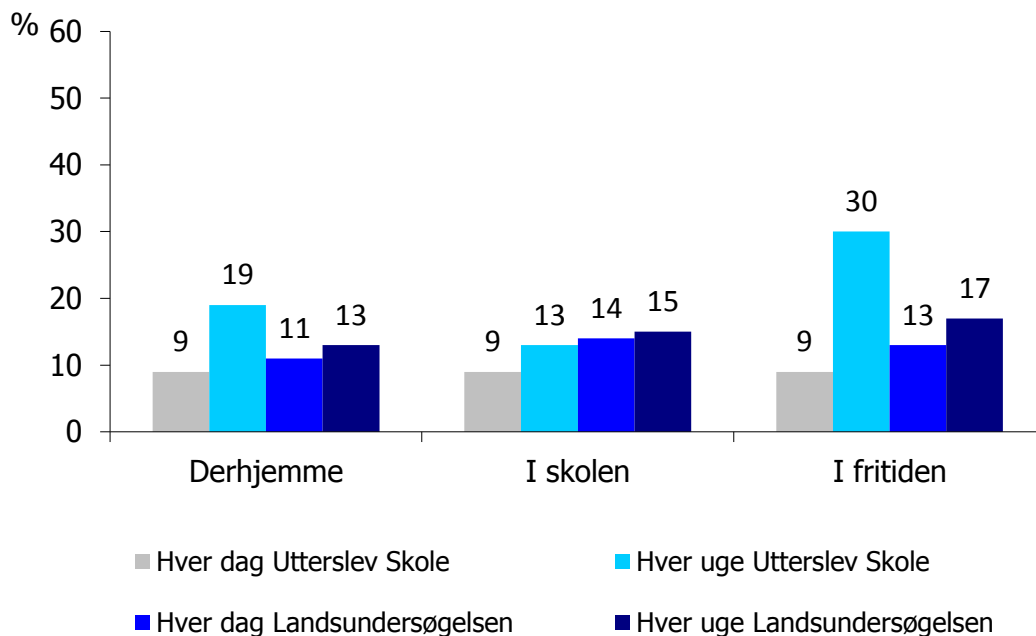
Figur 3. Andelen af elever på Utterslev Skole og i landsundersøgelsen, der angiver at have mindst én kronisk sygdom

Figur 3 viser, at 46 procent af eleverne i Landsundersøgelsen angiver at have mindst én kronisk sygdom eller handicap. Den hyppigste kroniske sygdom er allergi/overfølsomhed, som 25 procent af eleverne rapporterer i Landsundersøgelsen. Hvis man holder allergi/overfølsomhed ude af opgørelsen, er der stadig 35 procent af eleverne, som rapporterer en eller flere kroniske sygdomme eller handicap. På Utterslev Skole er andelen med mindst én kronisk sygdom eller handicap 44 procent, hvilket svarer til landsgennemsnittet på 46 procent. De hyppigst forekommende kroniske sygdomme eller handicap i Landsundersøgelsen er astma (10 %), allergi/overfølsomhed (25 %), diabetes/sukkersyge (1 %), gigt (1 %), epilepsi (1 %), sygdom i ryg, ben eller arme (11 %), tarmsygdom (1 %), migræne (6 %), synshandicap (6 %), hørehandicap (2 %), stammen (2 %), Aspergers syndrom (1 %), autisme (1 %), ADHD/ADD (2 %), OCD (3 %), depression (3 %), spiseforstyrrelse (3 %), anden sygdom eller handicap (5 %).

Ovennævnte sygdomme og handicap er meget forskellige, og det kan være svært at vide, hvor alvorlige sygdommene er for eleverne, eller hvilke konsekvenser det har for deres hverdagsliv. Derfor har vi spurgt børnene, om deres konkrete sygdom eller handicap påvirker dem derhjemme (fx når de skal læse lektier eller udføre pligter), i skolen (fx i timerne eller i frikvartererne) eller i fritiden (fx når de skal være sammen med venner eller ved fritidsaktiviteter).

Figur 4. Andelen af elever på Utterslev Skole og i Landsundersøgelsen, med mindst én kronisk sygdom eller handicap, som oplever at sygdommen eller handicapet påvirker dem henholdsvis dagligt eller ugentligt derhjemme, i skolen eller i fritiden.

Figur 4 viser, at i Landsundersøgelsen oplever mellem 11 og 14 procent af eleverne med mindst én kronisk sygdom eller handicap, at være påvirket af deres sygdom eller handicap hver dag. Dette gælder henholdsvis derhjemme, i skolen og i fritiden. Mellem 9 og 17 procent oplever, at deres dagligdag påvirkes hver uge. Ca. 14 procent oplever at deres sygdom eller handicap påvirker dem i skolen hver dag, yderligere 15 procent ugentligt. På Utterslev Skole ligger andelen af elever med mindst én kronisk sygdom eller handicap som oplever, at deres sygdom eller handicap påvirker dem i dagligdagen mellem 9 og 30 procent. Disse tal afviger markant fra landsgennemsnittet. Den markante forskel skal ses i, at en højere andel af eleverne fra Utterslev Skole angiver, at deres sygdom eller handicap påvirker dem i ugentligt i fritiden og derhjemme sammenlignet med Landsundersøgelsen. I skolen oplever 9 procent, at deres sygdom eller handicap påvirker dem i skolen hver dag og 13 procent ugentligt. Hvilket svarer til, at en lavere andel af eleverne på Utterslev Skole dagligt påvirkes og omtrent samme procentandel påvirkes ugentligt som i Landsundersøgelsen.

Det er vigtigt, at skolerne har viden om disse elevers særlige udfordringer og behov for at sikre, at eleverne får en skoledag så tæt på andre elevers som muligt. Det er tillige afgørende, at skolerne er opmærksomme på disse børns trivsel.

4.2 Mental sundhed

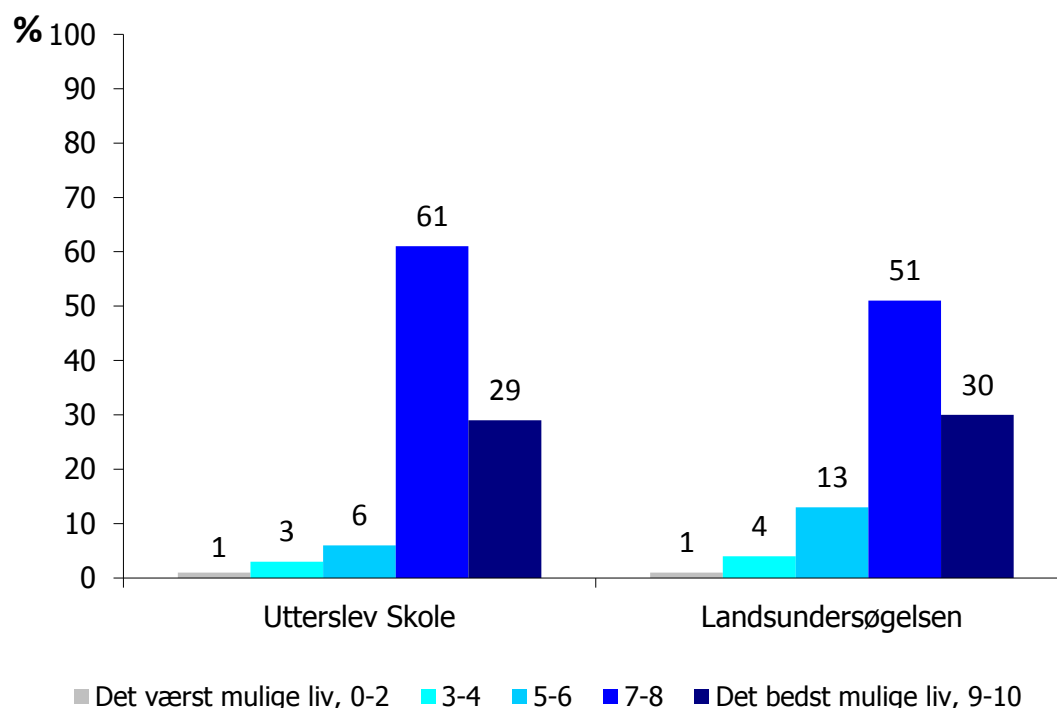
Begrebet *mental sundhed* bruges mere og mere i beskrivelsen af befolkningens sundhed og er mere omfattende end det, der har med psykisk sygdom at gøre. Mental sundhed dækker tre fænomener; psykisk sygdom (som vi ikke omtaler her), oplevelse af trivsel og velvære, samt hvordan man fungerer i hverdagen (funktionsevne). En af grundene til at begrebet har fået en så vigtig placering i moderne folkesundhedsvidenskab er, at mentale sundhedsproblemer har vidtrækkende konsekvenser for livskvalitet og daglig funktion, og at problemerne ofte varer mange år. Blandt skoleelever er problemer med den mentale sundhed desuden en alvorlig hindring for læring. I denne rapport viser vi tal for både oplevelsesdimensionen (almen livstilfredshed; selvværd; ensomhed) og evnen til at fungere i hverdagen (social kompetence). Endnu en facet af den mentale sundhed er skoletilfredshed, som omtales i afsnit 4,5.

Almen livstilfredshed

Vi har målt den almene livstilfredshed med den såkaldte *Cantril-stige*, hvor vi har spurgt eleverne: "Her er en stige. Trin 10 betyder 'det bedst muligt liv' for dig, og trin 0 betyder 'det værst muligt liv' for dig. Hvor på stigen synes du selv, du er for tiden?". Erfaringsmæssigt har elever med svar 9 og 10 en meget høj livstilfredshed, elever med svar fra 0 til 5 en meget lav livstilfredshed, og elever med svar fra 6 til 8 middel livstilfredshed.

Figur 5 angiver fordelingen af elevernes svar om almen livstilfredshed, hvor eleverne har krydset deres svar af på en 11-punkts skala mellem "10 = det bedst mulige liv" og "0 = det værst mulige liv".

Figur 5. Procentfordeling for elevernes svar på spørgsmålet om almen livstilfredshed

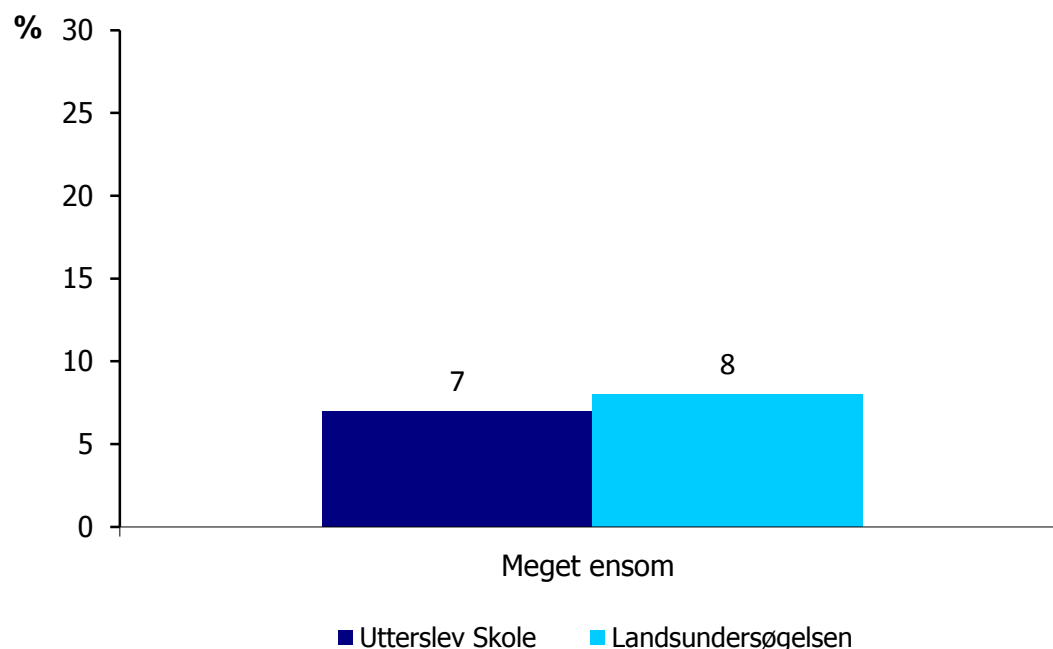

Når vi betragter elevernes angivelse af deres almene livstilfredshed i figur 5 ser vi, at 29 procent af eleverne på Utterslev Skole har svaret, at de har det bedst mulige liv og 61 procent har svaret syv-otte på skalaen. Sammenlignet med Landsundersøgelsen har omtrent samme andel af eleverne svaret ni-ti på Utterslev Skole, mens andelen der har svaret syv-otte er større på Utterslev Skole. På Utterslev Skole har kun 10 % afgivet svar i den lave ende af Cantril-stigen, i Landsundersøgelsen er det 18 %.

Ensomhed

Ensomhed er en følelse af at være uønsket alene og savne nærhed til andre. Ensomhed er en alvorlig belastning, som øger risikoen for, at man holder sig udenfor, bliver holdt udenfor, ikke udvikler sine sociale færdigheder og ikke lærer så godt. Ensomhed øger også risikoen for selvmordstanker, depressive symptomer og oplevelsen af at have dårligt helbred. Vi måler ensomhed med fire spørgsmål: "Hvor ofte føler du dig isoleret fra andre?", "Hvor ofte savner du nogen at være sammen med?", "Hvor ofte føler du dig holdt udenfor?" og "Hvor ofte savner du nogen at være tæt knyttet til?". Svarmulighederne var "aldrig"; "sjældent"; "nogle gange"; "for det meste". De fire spørgsmål udgør tilsammen en skala, som måler graden af ensomhed hos hver enkelt elev. Det er muligt at få mellem 0 (mindst ensom) og 12 (mest ensom) point. I denne rapport viser vi procentandelen, som har mellem 9-12 point, og som vi definerer som meget ensomme elever. Figur 6 viser andelen af elever der er meget ensomme.

Figur 6. Procent af eleverne som er meget ensomme

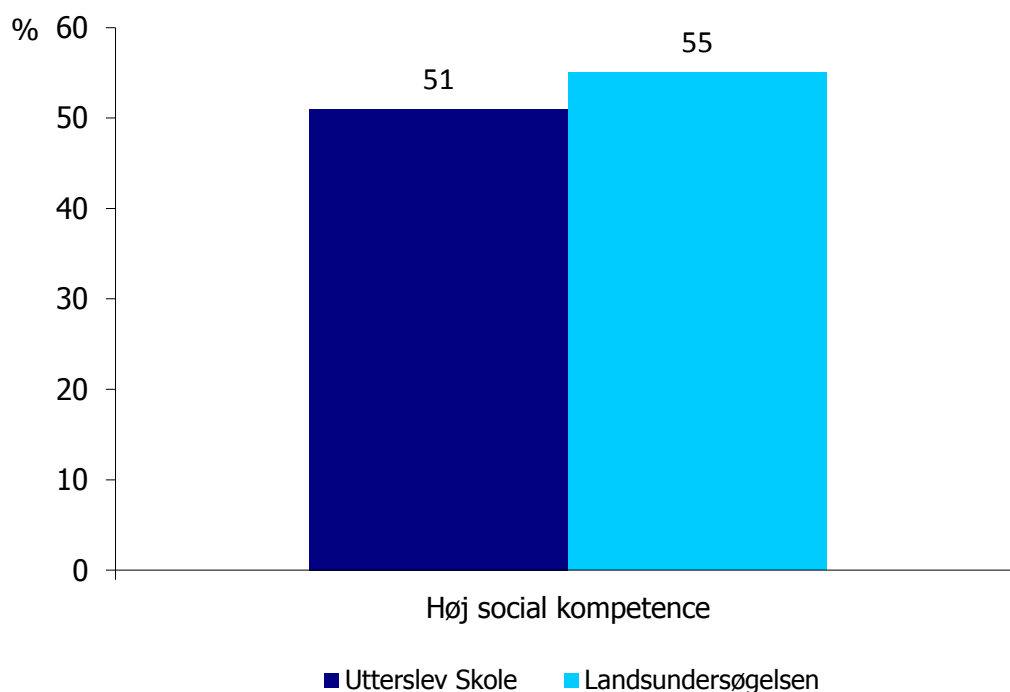

Figur 6 viser, at syv procent af eleverne på Utterslev Skole defineres som værende meget ensomme. Hvilket svarer omtrent til resultatet i Landsundersøgelsen.

Social kompetence

Social kompetence er et udtryk for et menneskes indlevelsesevne i andre, samarbejdsevne og at man forstår at hævde sig uden at krænke andre. Mennesker med god social kompetence har som hovedregel en sund livsførelse, en vellykket udvikling fra barndom til ungdomsliv og voksenliv, og de klarer sig bedre i skole-, arbejds- og sociale sammenhænge. Vi måler social kompetence med tre sætninger: "Jeg prøver at forstå mine venner, når de er triste eller sure", "Jeg er god til at arbejde sammen med andre i en gruppe" og "Jeg synes godt om mig selv". For hver sætning skal man angive en af følgende svarmuligheder: "Næsten altid"; "ofte"; "nogle gange"; "næsten aldrig". Her definerer vi høj social kompetence ved, at man svarer "næsten altid" eller "ofte" til alle tre sætninger. Andelen af elever med høj social kompetence ses i figur 7.

Figur 7. Procent af eleverne med høj social kompetence

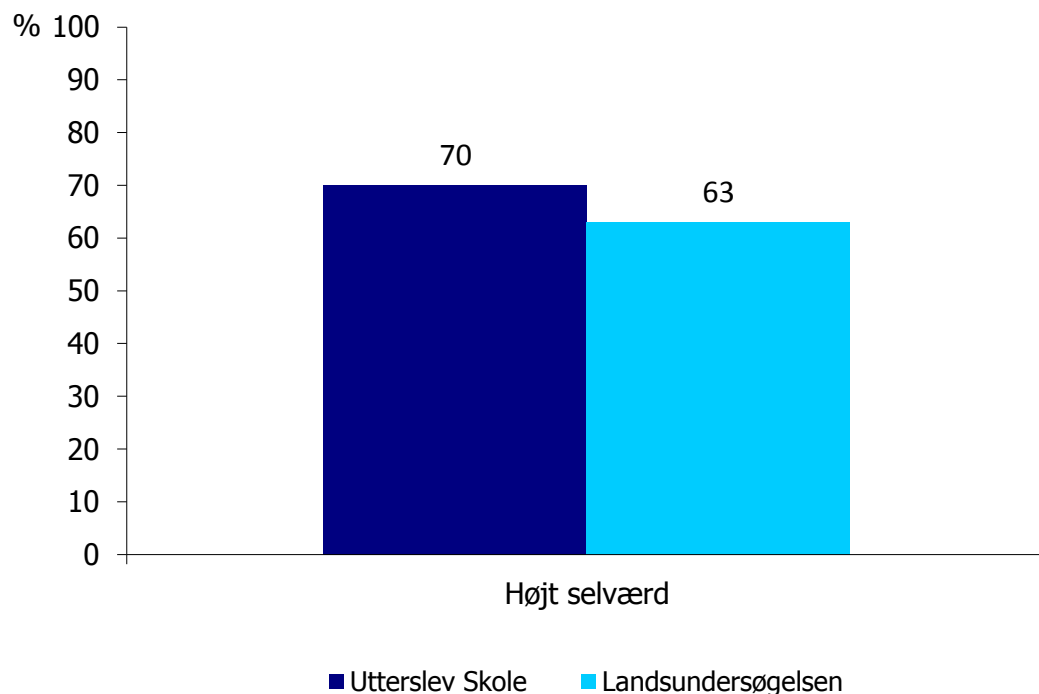

Figur 7 viser, at 51 procent af eleverne på Utterslev Skole har høj social kompetence, hvilket svarer til resultatet i Landsundersøgelsen.

Selværd

Selværd er et menneskes anerkendelse af sin egen værdi, en oplevelse af at have værdi som den person, man er. Et menneskes selvværd grundlægges i barndommen og udvikles gennem hele livet. Vi har målt selvværd med tre sætninger, hvor eleverne kan erklære sig mere eller mindre enig eller uenig: "Jeg synes godt om mig selv"; "jeg er god nok, som jeg er"; "andre på min alder kan godt lide mig". Her viser vi, hvor mange procent af eleverne, som har højt selvværd, defineret som at erklære sig enig i alle tre sætninger. Figur 8 viser andelen af elever med højt selvværd.

Figur 8. Procent af eleverne med højt selvværd

Figur 8 viser, at 70 procent af eleverne på Utterslev Skole har højt selvværd, hvilket er en større procentandel end resultatet fra Landsundersøgelsen.

4.3 Sundhedsadfærd og risikoadfærd

Vi har stillet mange spørgsmål om elevernes kost-, måltids-, motions-, ryge-, og drikkevaner, da disse emner er en central del af undersøgelsen. Den vigtigste grund til denne interesse er, at sundheds- og risikoadfærd dannes i de unge år, og for de fleste mennesker videreføres sundheds- og risikoadfærden ind i voksenlivet, hvor den har stærk indflydelse på helbredsudviklingen videre i livet.

Kost- og måltidsvaner

Gode kostvaner har stor betydning for sundhed, trivsel og læring. Men det er så kompliceret at måle kostvaner, at man i denne type undersøgelser normalt holder sig til helt enkle indikatorer. På baggrund af denne tilgang spørger vi om elevernes indtag af frugt og grønt. Filosofien er, at unge som spiser meget frugt og grønt ikke så ofte fylder maven med alle mulige ernæringsmæssigt underlødige fødevarer. Vi spørger de unge, hvor ofte de spiser frugt, og hvor ofte de spiser grøntsager. De officielle kost anbefalinger siger, at man skal spise flere stykker frugt og grøntsager hver dag. Ligeledes spørger vi til hyppigheden af indtag af slik og chokolade, sodavand og fastfood.

Ligeledes spørger vi til elevernes måltidsvaner. I gennemsnit er det sådan, at børn og unge, der spiser rigtige måltider (morgenmad, frokost og aftensmad), spiser sundere, og måltider har en vigtig social funktion i familiens liv. Morgenmaden er særlig vigtig, og det er vist, at regelmæssig morgenmad i en

vis grad er beskyttende mod overvægt. Ligeledes indikerer dele af den videnskabelige litteratur, at regelmæssige morgenmadsvaner har betydning for elevers indlæring i skolen.

Vi har stillet to serier af spørgsmål om måltider. For det første har vi spurgt, hvor mange dage om ugen eleverne spiser rigtige måltider, henholdsvis morgenmad, frokost og aftensmad. For det andet har vi spurgt, hvor tit man spiser måltider sammen i familien. Tabel 2 viser nogle nøgletal for elevernes spise- og måltidsvaner.

Tabel 2. Så mange procent af eleverne spiser dagligt frugt og grøntsager, spiser ofte slik og fastfood, drikker ofte sodavand og har regelmæssige måltidsvaner.

	Utterslev Skole (n _{min} = 135)	Landsundersøgelsen (n _{min} = 4349)
Spisevaner	%	%
Frugt mindst en gang dagligt	42	47
Grøntsager mindst en gang dagligt	50	44
Slik og chokolade 2-4 dage om ugen eller oftere	55	50
Fastfood (fx shawarma, pizza, burgere, pølser) 2-4 dage om ugen eller oftere	13	13
Cola eller anden sodavand 2-4 dage om ugen eller oftere	33	38
Måltidsvaner	%	%
Morgenmad fem hverdage om ugen	77	73
Frokost fem hverdage om ugen	78	70
Spiser aftensmad sammen med forældre hver dag	63	62

I overensstemmelse med det mønster man generelt ser blandt danske skoleelever, er der på Utterslev Skole mange elever, som ikke spiser frugt og grøntsager dagligt. Som det ses af tabel 2, er det kun omkring halvdelen af eleverne på Utterslev Skole, der spiser frugt og grønt hver dag. Det skal dog bemærkes, at en mindre andel af eleverne på Utterslev Skole spiser frugt dagligt mens en større

andel af eleverne på Utterslev Skole spiser grønsager dagligt sammenlignet med landsgennemsnittet. Resultaterne for slik og chokolade viser, at 55 procent af eleverne på Utterslev Skole indtager dette to til fire gange om ugen eller oftere, mens det gælder 50 procent af eleverne i Landsundersøgelsen. Andelen af eleverne på Utterslev Skole der spiser fastfood to til fire gange ugentligt afviger ikke fra landsgennemsnittet. Ydermere drikker 33 procent af eleverne sodavand to til fire gange ugentligt eller oftere, hvilket på landsplan gælder 38 procent af eleverne.

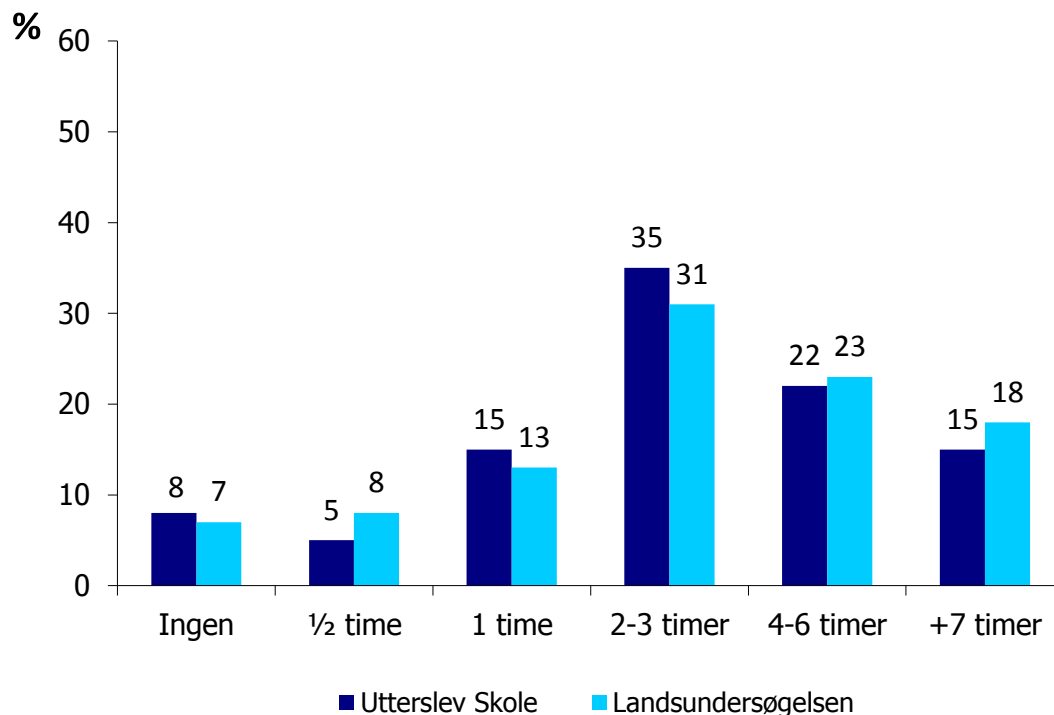
Ser man på tallene i tabel 2 for måltidsvaner, fremgår det sammenlignet med Landsundersøgelsen, at omtrent samme andel af eleverne på Utterslev Skole spiser regelmæssigt morgenmad. Endvidere har Utterslev Skole en højere andel af elever, som spiser frokost fem hverdage om ugen sammenlignet Landsundersøgelsen. Endvidere spiser omtrent samme andel af eleverne på Utterslev Skole aftensmad sammen med forældre hver dag.

Fysisk aktivitet

Fysisk aktivitet er vidundermidlet i al sundhedsfremme. Fysisk aktivitet har positive virkninger på kondition, balance, muskelstyrke, kredsløb, læring, humør, energi og morgenfriskhed. Fysisk aktivitet findes i mange grader, fra den mest aktive til den meget beskedne. Vi har spurgt til den aktive motion, som foregår uden for skoletiden. Eleverne er blevet spurgt om, hvor mange timer på en almindelig uge, de dyrker sport eller motion, som gør dem forpustede eller får dem til at svede.

Figur 9 illustrerer elevernes motionsvaner. Figuren viser antal timer brugt uden for skoletiden på energisk motion, dvs. motion eller sport der får en til at svede eller blive forpustet. Selv om de fleste børn og unge dyrker fysisk aktivitet nogle timer om ugen, så er det alligevel de færreste, der lever op til Sundhedsstyrelsens anbefalinger om cirka en times fysisk aktivitet om dagen. I denne rapport defineres en times fysisk aktivitet om dagen som 4+ timer om ugen i fritiden, fordi vi regner med, at eleverne har ca. to ugentlige idrætstimer i skolen.

Figur 9. Procentfordelingen af eleverne efter, hvor mange timer om ugen, de er fysisk aktive.

Af figur 9 ses det, at andelen af elever, der slet ikke er fysisk aktive på Utterslev Skole svarer til landsgennemsnittet. Figuren viser også, at 37 procent af eleverne på Utterslev Skole lever op til Sundhedsstyrelsens anbefalinger om minimum en times fysisk aktivitet om dagen (dvs. 4+ timer i fritiden oveni to ugentlige idrætstimer i skolen).

Stillesiddende adfærd

At sidde stille foran fjernsynet eller computeren er ikke en modsætning til fysisk aktivitet. Vi ved, at nogle meget fysisk aktive børn finder nødvendig hvile foran fjernsyn eller computer. Der er dog også mange børn og unge, som sidder mange timer uden at røre sig. At sidde stille er en særlig risikofaktor for sygdomsudvikling, og derfor har vi spurgt eleverne, hvor mange timer på en almindelig hverdag og weekenddag de ser TV. Vi stillede samme spørgsmål om tid til at spille på computer, telefon eller spillekonsol. Og samme spørgsmål om tid ved computeren til at chatte, surfe, kommunikere og lave lektier. Tabel 3 giver nøgletal om stillesiddende adfærd blandt elever på Utterslev Skole.

Tabel 3. Så mange procent af eleverne bruger mindst fire timer om dagen på TV og computer

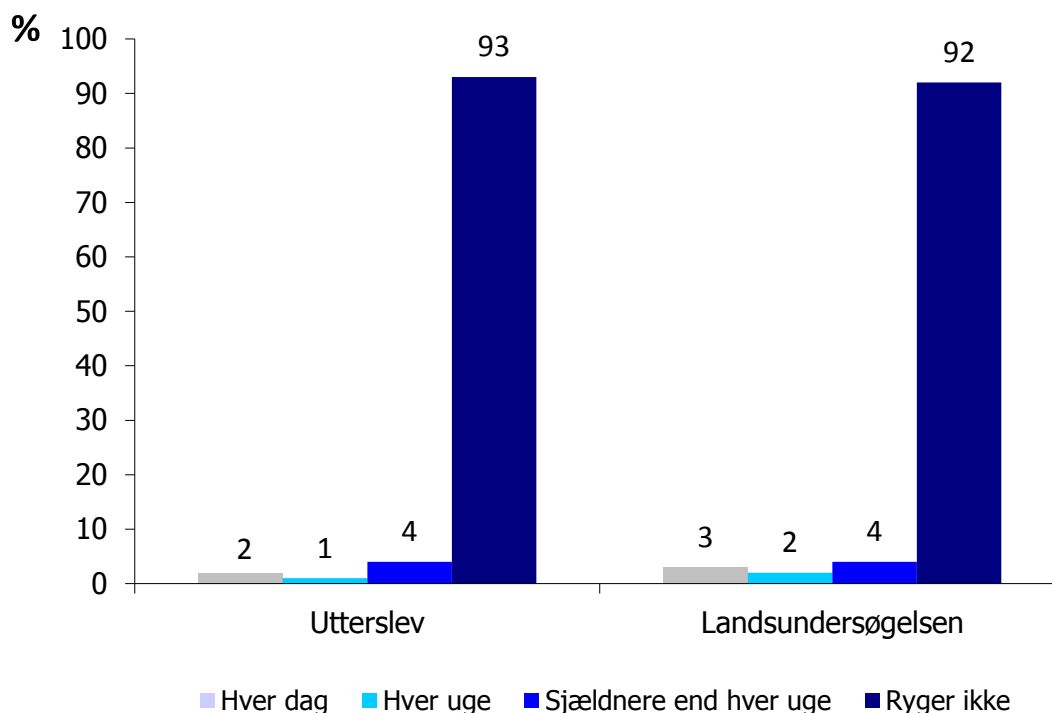
	Utterslev Skole	Landsundersøgelsen
	(n_{min} = 129)	(n_{min} = 4051)
Brug af elektroniske medier	%	%
Ser TV, video eller DVD mindst fire timer om dagen i hverdage	19	21
Bruger computer til spil mindst fire timer om dagen i hverdage	22	21
Bruger computer til chat, internet og lektier mindst fire timer om dagen i hverdage	26	24

Sammenligner vi resultaterne i de to kolonner i tabel 3 ses det, at andelen af elever som ser mindst fire timers tv eller video/dvd om dagen, bruger computer til spil mindst fire timer om dagen i hverdage og bruger computer til chat, internet og lektier mindst fire timer om dagen i hverdage er tilnærmelsesvis lige stor blandt eleverne på Utterslev Skole og i Landsundersøgelsen.

Ryge- og drikkevaner

Ryge- og drikkevaner er alvorlige trusler mod folkesundheden. Rygning er den form for risikoadfærd, som medfører flest sygdomstilfælde og dødsfald. De fleste af de unge, der begynder at ryge, har svært ved at slippe vanen, og de forbliver med stor sandsynlighed rygere i mange år. Der er heldigvis sket en betydelig nedgang i rygning blandt unge i den sidste generation, men i de seneste år er nedgangen stagneret og erstattet af en stilstand. Vi har målt rygning på en meget enkel måde, nemlig ved at spørge eleverne, hvor ofte de ryger. Figur 10 viser procent af eleverne på Utterslev Skole fordelt efter rygevaner.

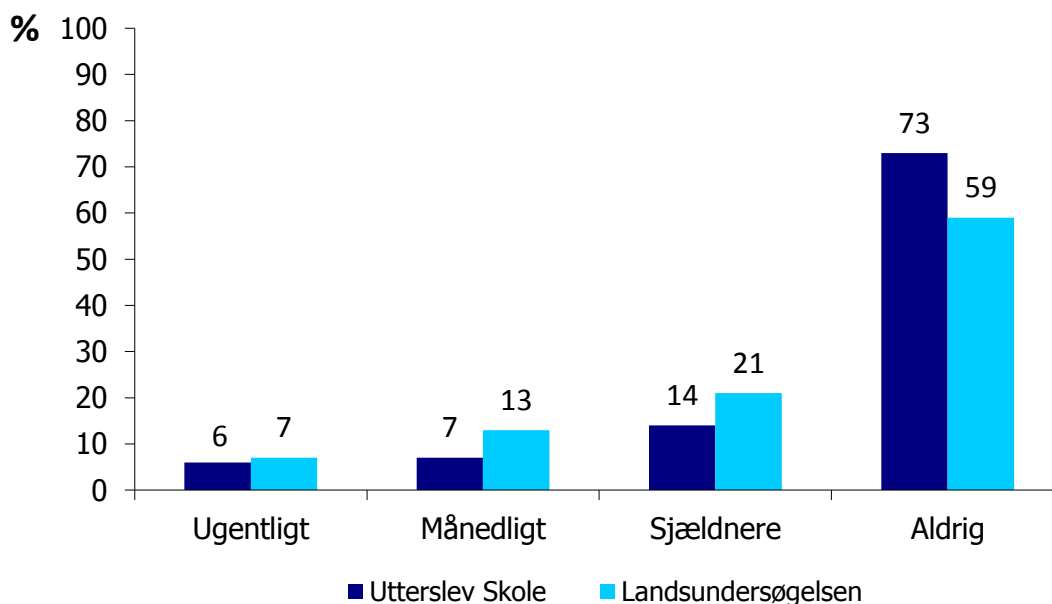
Figur 10. Procent af eleverne fordelt efter rygevaner

Figur 10 viser, at der på Utterslev Skole er syv procent rygere (dagligt, ugentligt og sjældent) hvilket svarer omtrent til procentandelen i Landsundersøgelsen på ni procent.

Alkoholforbrug er årsag til et stort antal ulykker med personskaade. Foruden dette er alkoholindtag forbundet med en høj risiko for andre uheldige virkninger, herunder konflikter med kammerater, konflikter med politiet samt uønsket sex. Unge med et stort alkoholforbrug har høj risiko for, at det store forbrug fortsætter ind i voksenlivet. Der er sket en betydelig reduktion i alkoholforbruget blandt danske unge i de sidste ti år, men forbruget er stadig tæt på at være det højeste i Europa! I undersøgelsen har vi spurgt eleverne om deres alkoholforbrug på to måder: Først nogle spørgsmål om, hvor ofte de drikker forskellige typer alkohol og dernæst har vi spurgt om, hvor mange gange eleven har oplevet at være rigtig fuld. Figur 11 viser den procentvise fordeling af eleverne efter, hvor ofte de drikker alkohol.

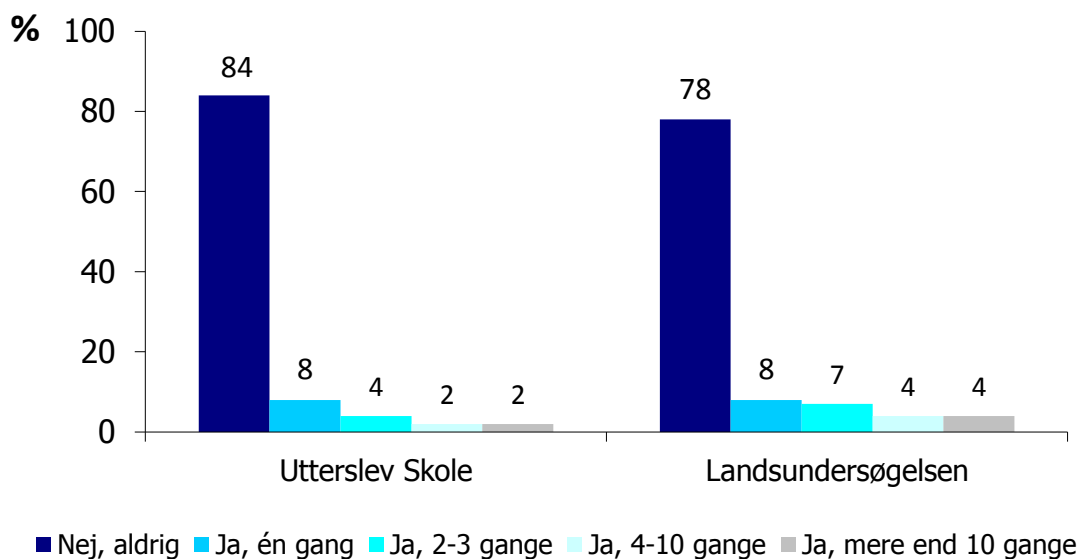
Figur 11. Procent af eleverne fordelt efter, hvor ofte de drikker alkohol

I forhold til alkoholvaner er der på Utterslev Skole omtrent samme procentandel som drikker alkohol ugentligt som på landsplan. Andelen som drikker månedligt og sjældnere alkohol er væsentligt lavere på Utterslev Skole end på landsplan. Andelen som aldrig drikker alkohol er markant højere på Utterslev Skole end i Landsundersøgelsen.

Figur 12 viser den procentvise fordeling af eleverne efter, hvor mange gange de har prøvet at være rigtig fulde.

Figur 12. Procent af eleverne fordelt efter hvor mange gange de har prøvet at være rigtig fulde

Figur 12 viser, at 84 procent af eleverne på Utterslev Skole ikke har prøvet at være rigtigt fulde og at andelen af elever, der har været rigtigt fulde er på 16 procent, hvilket er en mindre andel, end det er tilfældet for andelen i Landsundersøgelsen.

Søvn

Interessen for at studere søvnvaner blandt børn og unge har været stødt stigende. Dette skyldes blandt andet, at mangel på søvn og ringe søvnkvalitet har vist sig at være associeret med en lang række negative faktorer indenfor helbred, trivsel og læring blandt unge. Studier dokumenterer således, at dårlige søvnvaner kan være risikofaktorer for mistrivsel, ringe skolepræstation, koncentrationsbesvær, udvikling af stress samt en øget risiko for skader og involvering i uheld. Flere studier viser desuden, at mangel på søvn også har betydning for udvikling af overvægt. Omvendt har gode, regelmæssige søvnvaner en positiv betydning for et generelt fysisk og psykisk velbefindende.

I Skolebørnsundersøgelsen spørger vi både til søvnlængde og til søvnkvalitet, og nøgletal for Utterslev Skole præsenteres i tabel 4.

Tabel 4. Så mange procent af eleverne sover for lidt om natten og har urolig søvn

	Utterslev Skole	Landsundersøgelsen
	(n_{min} = 108)	(n_{min} = 3818)
	%	%
Andel som sover 8 timer eller mindre om natten	36	46
Andelen af elever, som flere gange om ugen sover uroligt om natten	18	16

Tabel 4 viser, at 36 procent af eleverne på Utterslev Skole sover 8 timer eller mindre om natten, hvilket er en lavere andel end på landsplan. Sammenlignet med Landsundersøgelsen svarer andelen af eleverne på Utterslev Skole, som flere gange om ugen sover uroligt om natten omtrent til resultatet på landsplan.

4.4 Sociale relationer

Børn og unges sociale netværk er af stor betydning for en sund udvikling, idet det giver mulighed for social støtte i situationer, hvor vedkommende føler behov for det. Den unges familie og venner anses som de vigtigste sociale kontekster, og i løbet af puberteten får vennerne en meget vigtig rolle i den unges liv. Graden af kontakt med venner samt fortrolighed med venner og forældre kan derfor være en indikator for den sociale trivsel, som er af betydning for den generelle sundhedstilstand. Vi har i undersøgelsen spurgt eleverne, hvorvidt de kan tale fortroligt med deres forældre og venner, samt hvor tit de er sammen med venner uden for skoletiden. Heldigvis har langt de fleste et fint og støttende socialt netværk. Nøgletal fremgår af tabel 5.

Tabel 5. Nøgletal om eleverne og deres sociale relationer. Så mange procent svarer at de....

	Utterslev Skole (n _{min} = 126)	Landsundersøgelsen (n _{min} = 4001)
Har nemt ved at tale med følgende om noget der plager	%	%
- Far	61	66
- Mor	81	81
- Bedste ven/veninde	76	82
- Kammerater af eget køn	73	75
- Kammerater af det andet køn	38	50
Har samvær med venner....		
- efter skoletid mindst tre dage om ugen	51	45
- mindst tre aftener om ugen	25	21

Ud fra tabel 5 om elevernes sociale relationer ses det, at størstedelen af eleverne har nemt ved at tale med deres mor om noget der plager. Der er en færre andel af eleverne som har nemt ved at tale med deres far. Sammenlignet med landsgennemsnittet rapporterer en færre andel af eleverne på Utterslev Skole, at have nemt ved at tale med deres far om noget der plager. Ligeledes er der en mindre andel af eleverne, der har nemt ved at tale med deres bedste ven/veninde eller venner af modsatte køn om noget der plager.

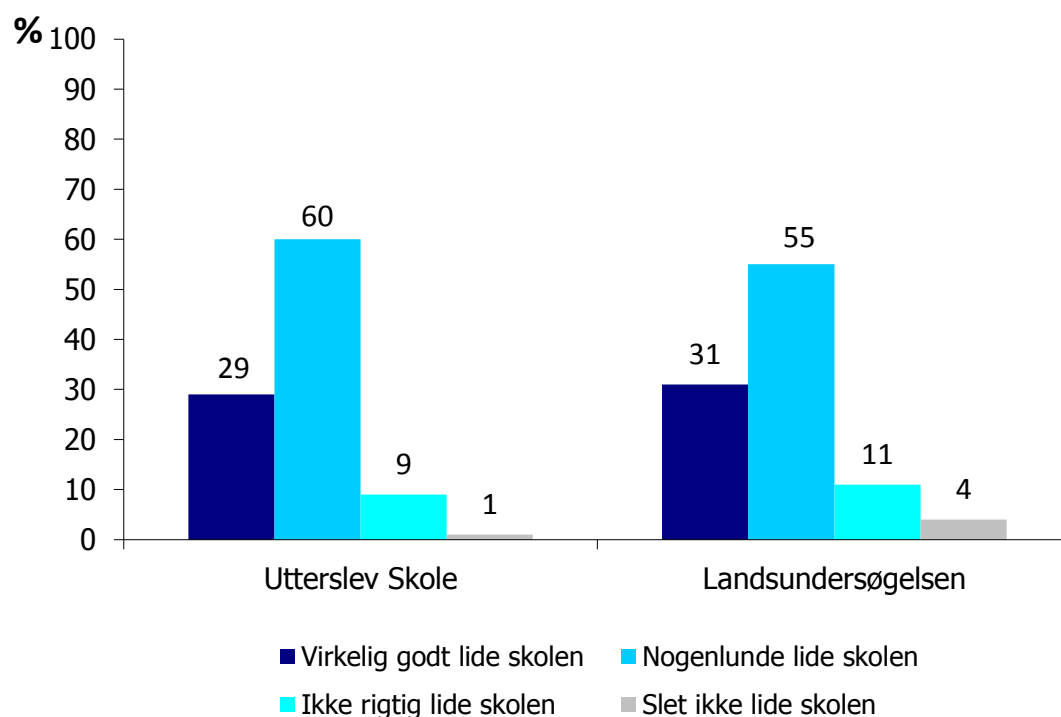
Vi spørger derudover til, hvor ofte eleverne er sammen med venner efter skoletid og om aftenen. Her ser vi, at en større andel af eleverne på Utterslev Skole har samvær med venner efter skoletid mindst tre dage om ugen, mens andelen af eleverne som er sammen med venner mindst tre aftener om ugen svarer til landsgennemsnittet.

4.5 Skoletrivsel

Skolen er ikke blot miljø for læring og sociale relationer, det er også et af de mest betydningsfulde miljøer for sundhed blandt børn og unge. De børn og unge, som er trygge og glade for deres skole, føler sig hjemme og trives, er også i vid udstrækning de elever, der er sundest.

I vores undersøgelse har vi stillet en række spørgsmål om dette tema, hvoraf vi her præsenterer de mest centrale. Selv om tallene alt i alt er positive, så tillader vi os alligevel her at vise, hvor mange der **ikke** føler sig så godt tilpas, for det er her, der er noget at hente gennem forbedringer. Eleverne spørges blandt andet om, hvad de synes om skolen for øjeblikket. Her får de fire svarmuligheder; "Jeg kan virkelig godt lide den", "Jeg synes den er nogenlunde", "Jeg kan ikke rigtig lide den" og "Jeg kan slet ikke lide den". Den procentvise fordeling fremgår af figur 13.

Figur 13. Procentfordeling for elevernes skoletrivsel

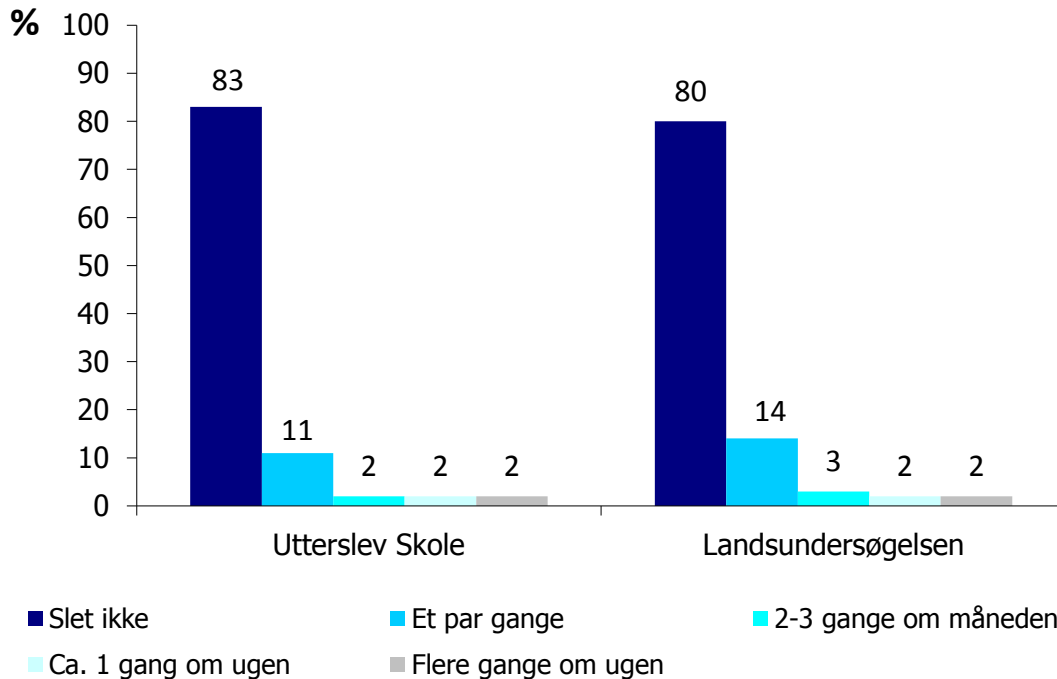

Figur 13 viser, at størsteparten af eleverne på Utterslev Skole synes virkelig godt eller nogenlunde om skolen, mens 10 procent af eleverne rapporterer, at de ikke rigtig eller slet ikke kan lide skolen. Hvilket er en lidt lavere procentandel end på landsplan.

Mobning i skolerne har i en årrække været på dagsordenen i Danmark. Interessen for mobning skyldes, at skadevirkningerne heraf er så betydelige, og at mange skoler har været meget effektive til at begrænse mobning. Interessen for mobning findes både nationalt og lokalt. Der er sket en positiv udvikling med hensyn til mobning i den sidste halve snes år, men det er stadig essentielt at være opmærksom på temaet. Figur 14 og 15 angiver henholdsvis, hvor stor en andel af eleverne på

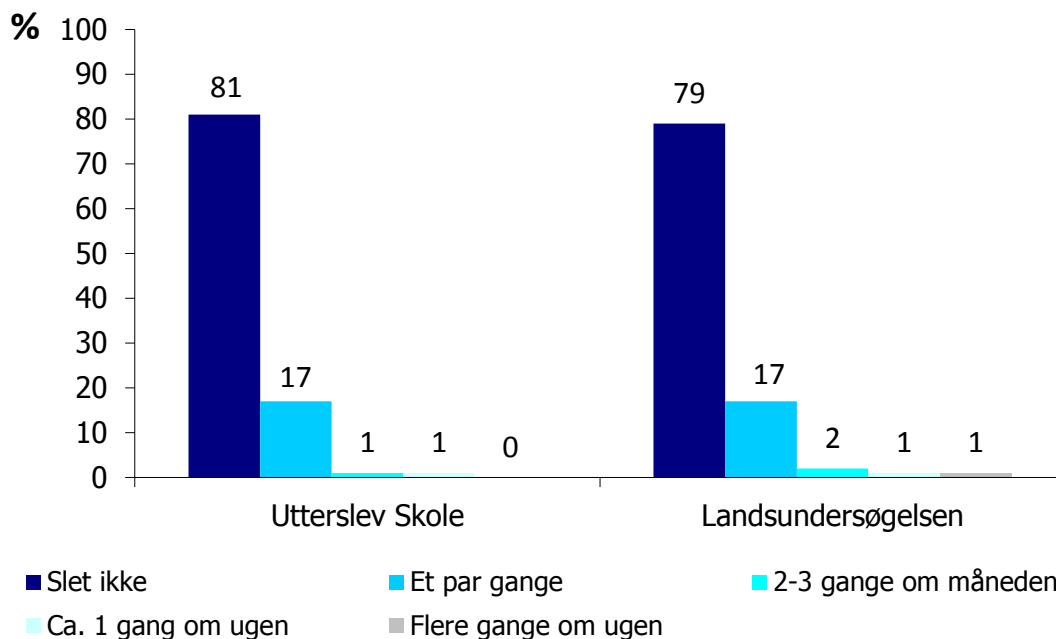
Utterslev Skole, der er blevet mobbet, og hvor stor en andel der har mobbet andre i de seneste måneder sammenlignet med landsgennemsnittet.

Figur 14. Procentfordelingen af eleverne efter, hvor ofte de er blevet mobbet i de sidste par måneder

Af figur 14 ses det, at omkring en fire-femtedel af eleverne på Utterslev skole ikke er blevet mobbet de seneste par måneder. Der er dog stadigvæk en lille andel, der ind imellem bliver udsat for mobning. Andelen af elever, der er blevet mobbet på Utterslev Skole de sidste par måneder svarer til landsgennemsnittet.

Figur 15. Procentfordelingen af eleverne efter, hvor ofte de har været med til at mobbe andre i de sidste par måneder

Når vi betragter andelen af elever i figur 15, der er med til at mobbe andre, angiver langt de fleste elever, at de ikke har været med til at mobbe andre, mens 19 procent af eleverne har udsat andre for mobning indenfor de seneste par måneder. Andelen af elever, der deltager i mobning, på Utterslev Skole svarer til resultaterne fra Landsundersøgelsen, hvor 21 procent angiver at have mobbet andre. Resultaterne viser, at det stadig er vigtigt at gøre noget ved problemet, således at antallet af elever, som oplever at bliver mobbet og elever, som mobber andre elever, bliver stadig mindre.

Eleverne blev i spørgeskemaet desuden stillet en række spørgsmål omhandlende deres forhold til klassekammerater og til deres lærere. Resultaterne ses i tabel 6 og 7.

Tabel 6. Andelen af elever der er enige i følgende udsagn om deres klassekammerater....

	Utterslev Skole (n _{min} = 136)	Landsundersøgelsen (n _{min} = 4371)
Andelen af elever der er enige i udsagnene...	%	%
Eleverne i min klasse kan godt lide at være sammen	79	79
De fleste af eleverne i min klasse er venlige og hjælpsomme	71	78
Andre elever accepterer mig, som jeg er	80	78

Tabel 6 viser sammenlignet med Landsundersøgelsen, at omtrent samme procentandel af eleverne på Utterslev Skole er enige i følgende to udsagn: "at eleverne i deres klasse godt kan lide at være sammen og andre elever accepterer mig, som jeg er" mens en lidt mindre procentandel af eleverne er enig i følgende udsagn: "De fleste klassekammerater er venlige og hjælpsomme"

Tabel 7. Andelen af elever der er enige i følgende udsagn om deres lærere....

	Utterslev Skole (n _{min} = 135)	Landsundersøgelsen (n _{min} = 4316)
Andelen af elever der er enige i udsagnene...	%	%
Jeg føler, at mine lærere accepterer mig, som jeg er	85	85
Jeg føler, at mine lærere kan lide mig som person	73	76
Jeg føler, at jeg kan stole på mine lærere	66	68

Tabel 7 viser, at andelen af eleverne på Utterslev Skole som er enige i følgende tre udsagn; "Jeg føler, at mine lærere accepterer mig, som jeg er", "Jeg føler, at mine lærere kan lide mig som person" og "Jeg føler, at jeg kan stole på mine lærere" ikke afviger væsentlig fra andelen på landsplan.

5. Diskussion

I en undersøgelse som denne har hver enkelt skole områder, hvor den ligger pænt og områder, hvor den ligger mindre pænt. Det er vores erfaring, at ingen skole ligger i top på alle områder, og ingen skole ligger i bund på alle områder. Denne rapport viser, at Utterslev Skole generelt ligger pænt, når vi sammenligner med de nationale resultater fra Skolebørnsundersøgelsen 2010. Der er mange eksempler på, at sundheden har det godt på Utterslev Skole: kun få elever har lav livstilfredshed, flere elever end i Landsundersøgelsen har højt selvværd, eleverne spiser mere grøntsager og drikker mindre sodavand end gennemsnittet for denne aldersgruppe, de har mere regelmæssige frokostvaner, de drikker ikke så meget alkohol og har ikke så megen erfaring med fuldskab, færre sover for lidt og flere har samvær med kammerater efter skoletid.

Der er også nogle områder, hvor tallene er lidt værre i Utterslev Skole end i Landsundersøgelsen: Eleverne spiser lidt mindre frugt og lidt mere slik end landsgennemsnittet, færre har fortrolig kontakt til deres far, deres bedste ven/inde og venner af det andet køn, og lidt færre end i Landsundersøgelsen synes, at deres klassekammerater er venlige og hjælpsomme.

Man kan på baggrund af en rapport som denne ikke vurdere, om eventuelle negative tendenser dækker over alvorlige problemer eller småproblemer, som for længst er overstået. Og vi ved ikke, om glædelige tendenser skyldes en varig kvalitet ved skolen eller en kort opblomstring. Det overlader vi trygt til jer at vurdere. Ligeledes er det jer, som bedst vurderer, om tallene skal give anledning til nogle initiativer af forebyggende eller sundhedsfremmende karakter. Vi håber, at rapporten kan bidrage til en konstruktiv debat på jeres skole.

Undersøgelsens data er elevernes svar på et spørgeskema. Det debatteres ofte, om man nu kan stole på elevernes svar: Kan de forstå spørgsmålene? Tager de undersøgelsen alvorligt og svarer efter bedste evne? Er de rimelige i deres vurderinger og svar? Skulle man hellere have spurgt fornuftige voksne om de samme forhold, f.eks. forældrene eller lærerne? Vi er overbeviste om, at det alt i alt er pålidelige data. For det første er spørgeskemaet omhyggeligt gennemprøvet i samarbejde med børnesundhedsforskere i et stort antal lande. Spørgeskemaets kernespørgsmål er anvendt i Danmark og en række andre lande ved otte forudgående undersøgelser. For det andet har vi siden 1990 gennemført mange tests og pilotundersøgelser for at vurdere spørgeskemaet og hvordan eleverne opfatter og forstår spørgsmålene. Hvis der var problemer, har vi ændret og afprøvet igen. For det tredje har vi den klare opfattelse, at eleverne har taget deres deltagelse i undersøgelsen seriøst og har udfyldt spørgeskemaet med omhu og interesse. Der er fx mindre end én procent af eleverne, hvor vi har vurderet, at de har saboteret undersøgelsen ved at give useriøse svar.

Opsummerende er det efter vores mening netop undersøgelsens styrke, at den gengiver elevernes opfattelser, for kun eleverne selv kan vide, hvordan de har det og trives i deres dagligliv og skole.